

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยในบทนี้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาระหว่างสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์แต่ละสถาบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษภาคปกติ สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 6 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 42,251 คน
2. กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษภาคปกติ สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 6 แห่ง โดยถือเกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2538 : 187) ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 1,006 คน และเก็บแบบสอบถามคืนมาได้ 991 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.51 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 3 ประเภทคือ แบบสอบถาม แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะดังนี้
  - 3.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้
    - 3.1.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและอาจารย์
    - 3.1.2 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

3.1.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ทักษะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคม ด้านการเงิน และด้านกายภาพ

3.1.2 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามซึ่งมีเนื้อความเช่นเดียวกับแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และอาจารย์

3.2 แบบสำรวจ ใช้ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ศึกษาและประเมินด้วยตนเอง โดยมีข้อคำถามเป็นแนวเดียวกันกับแบบสอบถาม

3.3 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์อธิการบดีสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 6 แห่ง โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC* โดยทำการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสำรวจ ที่ผู้วิจัยเป็นผู้ศึกษาและประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา ทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1 วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 5 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 เปรียบเทียบทักษะระหว่างกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์เป็นรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่าค่าสถิติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

สภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกสถาบัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านองค์กร ด้านสังคม และด้านการเงินอยู่ในระดับมากทุกสถาบัน ด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางทุกสถาบัน ส่วนด้านกายภาพ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทาอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.87 มีวุฒิปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.11 และมีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.11

สำหรับอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 68.38 มีวุฒิปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.07 และมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.33

ส่วนนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.24 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 27.13 และศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.07 อาชีพของบิดามารดา ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของผู้ประกอบการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 24.42 และ 27.90

2.2 ศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม 5 ด้าน

2.2.1 ด้านองค์กร

ตามทัศนะของผู้บริหารสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาด้านองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรก และอยู่ในระดับมากคือ

ผู้บริหารของสถาบันเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบได้เมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 3.63 ส่วนข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้าย และอยู่ในระดับปานกลาง คือ ระบบการรับนักศึกษาเข้าเรียนมีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 3.17 สำหรับทัศนะของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับปานกลาง คือ สถาบันส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาแสดงผลงานและกิจกรรมต่อชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.45 ส่วนข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้าย และสอดคล้องกับทัศนะของผู้บริหาร คือ ระบบการรับนักศึกษาเข้าเรียนมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 2.91 ส่วนทัศนะของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.13 ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับปานกลาง คือ นโยบายการพัฒนาคุณภาพของสถาบันได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.33 และข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารของสถาบันเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบได้เมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 2.78

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านองค์การอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยผู้บริหารอยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.42 รองลงมาได้แก่ อาจารย์ และนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.24 และ 3.13

2.2.2 ด้านการเรียนการสอน

2.2.2.1 หลักสูตร

จากทัศนะของผู้บริหารสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาในเรื่องหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.34 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.64 สำหรับทัศนะของอาจารย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.31 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.58 ส่วนทัศนะของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.28 ข้อที่อยู่ในอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก คือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนและสัดส่วนโครงสร้างและจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.50 และข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและสอดคล้องกับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา คือ การเทียบโอนรายวิชาต่าง ๆ ทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 2.93, 2.81 และ 2.59

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยผู้บริหารอยู่ในลำดับแรก มีค่าเฉลี่ย 3.34 รองลงมา ได้แก่ อาจารย์และนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.31 และ 3.28

2.2.2.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ตามทัศนะของผู้บริหาร สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาในเรื่องพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก คือ อาจารย์ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่จะสอนให้นักศึกษาเข้าใจก่อนเสมอในช่วงแรกของการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.79 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้าย และอยู่ในระดับมาก คือ อาจารย์ผู้สอนจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ทันสมัยชนิดต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 3.54 สำหรับทัศนะของอาจารย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผู้บริหาร คือ อาจารย์ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่จะสอนให้นักศึกษาเข้าใจก่อนเสมอในช่วงแรกของการสอนมีค่าเฉลี่ย 3.90 และข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ทันสมัยชนิดต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และอาจารย์ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา มีค่าเฉลี่ย 3.45 ส่วนทัศนะของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.41 ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ อาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพเหมาะสมในการเป็นครู มีค่าเฉลี่ย 3.62 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับปานกลาง คือ อาจารย์ผู้สอนจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ทันสมัยชนิดต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.26

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะพบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66 และ 3.63 ส่วนนักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.41

2.2.2.3 การประเมินผล

จากทัศนะของผู้บริหารสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาในเรื่องการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.53 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย 3.76 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการถามเพื่อให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการจำหรือระลึกได้ในด้านข้อเท็จจริงหรือหลักการ มีค่าเฉลี่ย 3.38 สำหรับทัศนะของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.55 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผู้บริหาร คือ มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย 3.78 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบเป็นระยะมีค่าเฉลี่ย 3.33 ส่วนทัศนะของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.15 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีวิธีการ

ประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชามีค่าเฉลี่ย 3.44 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้าย และอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบเป็นระยะมีค่าเฉลี่ย 2.96

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะพบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเรื่องการประเมินผลอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยอาจารย์อยู่ในลำดับแรก มีค่าเฉลี่ย 3.55 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.53 ส่วนนักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.15

2.2.3 ด้านสังคม

ตามทัศนะของผู้บริหารสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก คือ นักศึกษาได้รับคำแนะนำเรื่องการเรียนจากนักศึกษารุ่นเดียวกันและจากรุ่นพี่มีค่าเฉลี่ย 3.71 สำหรับทัศนะของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก คือ นักศึกษาคบเพื่อนที่ถูกอภัยด้วย ส่วนทัศนะของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.61 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ นักศึกษาปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดี มีค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและสอดคล้องกับผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษา คือ นักศึกษาร่วมมือกับเพื่อน ๆ จัดกิจกรรมที่เป็นการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบัน มีค่าเฉลี่ย 3.41, 3.37 และ 3.17

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านสังคมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยนักศึกษาอยู่ในลำดับแรก มีค่าเฉลี่ย 3.61 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ มีค่าเฉลี่ย 3.59 และ 3.58

2.2.4 ด้านการเงิน

ตามทัศนะของผู้บริหารสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.51 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ มีบริการกู้ยืมระยะยาวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.75 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้าย และอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการให้คำปรึกษาในเรื่องการวางแผนการใช้เงินของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย 3.24 สำหรับทัศนะของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.43 ข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ มีบริการกู้ยืมระยะยาวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษามีค่าเฉลี่ย 3.68 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการให้คำปรึกษาในเรื่องการวางแผนการใช้เงินของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย 3.07 ส่วนทัศนะของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.18 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ มีบริการกู้ยืมระยะยาวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.56 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับ

ปานกลาง คือ มีการให้คำปรึกษาในเรื่องของการวางแผนการใช้เงินของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 2.94

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะพบว่า ผู้บริหาร มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเงินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 ส่วนอาจารย์และนักศึกษา มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.43 และ 3.18

2.2.5 ด้านกายภาพ

จากทัศนะของผู้บริหารสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาด้านกายภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ บริเวณสถาบันและอาคารเรียนได้รับการตกแต่งให้เป็นระเบียบสวยงามมีค่าเฉลี่ย 3.78 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับน้อย คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนที่มีคุณภาพ ได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสงมีค่าเฉลี่ย 2.49 สำหรับทัศนะของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.08 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ บริเวณสถาบันมีบรรยากาศร่มรื่นเขียวขจีและสะอาด มีค่าเฉลี่ย 3.76 ข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับผู้บริหาร คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนที่มีคุณภาพ ได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสงมีค่าเฉลี่ย 2.40 ส่วนทัศนะของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.04 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนที่มีคุณภาพ ได้แก่ ไมโครโฟนสำหรับผู้สอน มีค่าเฉลี่ย 3.51 และข้อที่อยู่ในอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับปานกลาง คือ จำนวนที่พักรถของนักศึกษามีเพียงพอมีค่าเฉลี่ย 2.61

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย 3.20, 3.08 และ 3.04

การอภิปรายผล

การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคม ด้านการเงิน และด้านกายภาพ ดังได้เสนอมาแล้ว อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมระหว่างสถาบัน

1.1 สภาพแวดล้อมด้านองค์กร

เมื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมด้านองค์กรพบว่า สถาบันราชภัฏสวนดุสิต อยู่ในอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 3.71 รองลงมา ได้แก่ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.57 จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาด้านองค์กรสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกสถาบัน เนื่องจากสถาบันจัดและดำเนินงานด้านการบริหารสถาบันเป็นระบบ มีนโยบายชัดเจน มีการแบ่งสายงาน มีกฎระเบียบข้อบังคับและมีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับวิจิตร ศรีธำณ (2518) ที่กล่าวว่าระบบการบริหารถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษา ถ้าระบบมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพก็ช่วยให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาดังเดิมที่

1.2 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

1.2.1 หลักสูตร

เมื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับหลักสูตรของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทุกสถาบัน คือ 3.28 เนื่องจากหลักสูตรที่ใช้ของสถาบันราชภัฏเป็นหลักสูตรฉบับเดียวกัน คือ หลักสูตรวิชาครูฉบับปรับปรุง 2536 การจัดการเรียนการสอนจึงคล้าย ๆ กัน นอกจากนี้ยังพบว่าเนื้อหาของหลักสูตรมีมากจนเกินไป และนักศึกษาไม่มีโอกาสเลือกวิชาเรียนที่ชอบและสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโสภา ชูพิกุลชัย (2520 : 5) พบว่านักศึกษาไม่มีโอกาสเลือกเรียนวิชาที่ชอบและสนใจ เพราะส่วนใหญ่หลักสูตรจะกำหนดตายตัวให้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2524 : 32-35) ที่กล่าวว่าในรายละเอียดของหลักสูตรยังพบว่า เนื้อหาของหลักสูตรมีมากจนบางครั้งไม่รู้จะตัดส่วนไหนออกไป

1.2.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

เมื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พบว่า สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทาอยู่ในอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 3.30 รองลงมา ได้แก่ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีค่าเฉลี่ย 3.20 จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกสถาบัน เนื่องจากในด้านการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่สอนโดยการบรรยายซึ่งสอดคล้องกับ ทองจันทร์ หงส์ลดาตมภ์ กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนมักจะสอนโดยวิธีบอกกล่าวให้

ผู้เรียนจำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับอุดมศึกษาสิ่งหนึ่ง คือ ความต้องการให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ในความเป็นจริง อาจารย์ผู้สอนมักจะสอนโดยวิธีบอกกล่าวให้ผู้เรียนจำ (2524 : 25-53) และการใช้สื่อการสอนก็อยู่ในระดับปานกลาง ดังที่สมเชาว์ เนตรประเสริฐ (2518 : 150) กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า สถาบันมีสื่อการสอนจำกัด ผู้ใช้สื่อไม่มีความรู้ในการใช้สื่อบางชนิด ผู้สอนไม่มีทักษะในการผลิตสื่อบางอย่าง วัสดุในการผลิตสื่อการสอนมีจำกัด ผู้สอนไม่มีเวลาเตรียมล่วงหน้า และห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อ

1.2.3 การประเมินผล

เมื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการประเมินผลของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับทุกสถาบัน คือ 3.20 จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการประเมินผลของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลของอาจารย์แตกต่างกัน เช่น การออกข้อสอบ การเลือกวิธีการวัดและประเมินผลซึ่งสถาบันให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ผู้สอน และในการจัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาวิชามาก และจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นจึงส่งผลให้อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่สามารถทบทวน และแจ้งผลการสอบอย่างรวดเร็วได้ทุกครั้งที่มีการเรียนและการสอบ ซึ่งไม่สอดคล้อง โรไมน์ (Romine, 1974 : 139-149) ที่ได้ศึกษาบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพว่า การประเมินผลควรแจ้งผลการสอบอย่างรวดเร็ว

1.3 สภาพแวดล้อมด้านสังคม

เมื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมด้านสังคมพบว่า สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.60 จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาด้านสังคมของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกสถาบัน เนื่องจาก นักศึกษาต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา และความเป็นอยู่ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาเป็นสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักศึกษา มีความงอกงามทั้งด้านสังคม อารมณ์ และจิตใจ นอกจากนั้นสถาบันมีการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านสังคมของนักศึกษา โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีการทำงานร่วมกันของนักศึกษามีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของฟาสซิงเจอร์ (Fassinger, 1995 : 82-95) พบว่า การที่นักศึกษามีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน จะทำให้เกิดบรรยากาศระหว่างกลุ่มในลักษณะดี กระตุ้นให้เกิดการดูแลซึ่งกันและกัน ดังนั้น สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมจึงอยู่ในระดับมาก

1.4 สภาพแวดล้อมด้านการเงิน

เมื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมด้านการเงินพบว่า สถาบันราชภัฏสวนดุสิต อยู่ในอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย คือ 3.83 ส่วนสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.66 ส่วนสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อยู่ในอันดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ย 3.50 จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาด้านการเงินสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกสถาบัน เนื่องจากทุกสถาบันมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลน มีหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับด้านทุนการศึกษา รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผล ดังนั้นการให้ความช่วยเหลือทางการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้เพียงพอ เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่ประสบปัญหาทางการเงิน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เพื่อลดสภาวะการออกกลางคัน อันมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเรียน (Asa Knowles, 1977 : 297) จึงต้องมีวิธีการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในหลายรูปแบบ เช่น การให้ทุนการศึกษา การให้ทุนโดยมีเงื่อนไขให้ทำงาน การให้ยืมหรือการให้กู้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530) ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินของลี (Lee C. Deighton, 1971 : 513) คือ การให้ความช่วยเหลือเพื่อเป็นรางวัลนักศึกษาที่เรียนดีหรือบางครั้งอาจให้แก่ผู้ที่มีความยากจน การให้ความช่วยเหลือเป็นเงินยืมเพื่อการศึกษา และการให้ความช่วยเหลือโดยการจ้างงาน

1.5 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ

จากการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมด้านกายภาพพบว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตอยู่ในอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 3.53 รองลงมาได้แก่สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี และสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีค่าเฉลี่ย 3.52, 3.38, 3.20, 3.12, และ 3.09 ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาด้านกายภาพของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถาบันมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ และจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นจึงมีผลกระทบต่อพัฒนานักศึกษาทางด้านกายภาพ และสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ ภายในสถาบัน อย่างไรก็ตามผู้บริหารระดับสูงของสถาบันก็มองเห็นถึงความสำคัญด้านภูมิสถาปัตยกรรม สถาบันจะต้องจัดการบริหารสภาพแวดล้อมด้านกายภาพให้เพียงพอกับการบริการนักศึกษาและบุคลากร ขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมด้านกายภาพต้องมีความสะอาด ร่มรื่น และสะดวกในการใช้บริการ นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องจัดสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างในการพัฒนานักศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และการพัฒนานักศึกษาได้นั้น นับเป็นการช่วยให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (วิจิตร ศรีสอาน, 2518 : 44 - 45)

2. ศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านองค์กร

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีทัศนะในเรื่องนโยบายการพัฒนาการศึกษาของสถาบันได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่กำหนดนโยบายการบริหาร และควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสถาบันทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บัวย อึ้งภากรณ์ (2517) ที่ว่ากลุ่มผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการดำเนินงาน นโยบายตลอดจนจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ และระบบการบริหารงานของสถาบันประกอบด้วยคณะกรรมการซึ่งเป็นคณาจารย์ส่วนหนึ่งและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจึงทำให้ผู้บริหารรับทราบข้อมูลในส่วนนี้ได้เป็นอย่างดี ส่วนอาจารย์ และนักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่าการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารของสถาบันอาจจะยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถาบัน จึงมีทัศนะในเรื่องนี้อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับทัศนะของผู้บริหาร ในข้อที่ว่าสถาบันเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบได้เมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์และนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารยินดีและเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบได้เมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ อยู่เสมอ แต่เนื่องจากนักศึกษาไม่ค่อยเข้าพบผู้บริหารเอง เมื่อนักศึกษามีปัญหาส่วนใหญ่นักศึกษาจะปรึกษาเพื่อนและรุ่นพี่ เพราะกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีวัยใกล้เคียงกัน เห็นอกเห็นใจกัน มีความเข้าใจกันได้ดีกว่า นอกจากนี้นักศึกษาก็สามารถปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาได้ (สัมภาษณ์, สันต์ ธรรมปารุง, 2542)

2.2 ด้านการเรียนการสอน

2.2.1 หลักสูตร

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนในเรื่องหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน อยู่ในระดับมากเนื่องจากปัจจัยหลักของการจัดการศึกษาคือหลักสูตรซึ่งเปรียบเสมือนตัวกำหนดกระบวนการและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของสถาบันซึ่งเป็นตัวที่สำคัญที่กำหนดทิศทางและรายละเอียดของการศึกษา ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย (Hilda Taba, 1962 อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ พิริยะกฤต, 2530) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามความมุ่งหมาย และผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีความเข้าใจตรงกันจึงมีทัศนะอยู่ในระดับมาก

2.2.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติในเรื่องอาจารย์ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่จะสอนให้นักศึกษาเข้าใจก่อนเสมอในชั่วโมงแรกของการสอน และอาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพเหมาะสมในการเป็นครู อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ โรไมน์ (Romine, 1974 : 139-149) ที่ได้ศึกษาบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยรวบรวมความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ คือ

1) การเตรียมการสอน อาจารย์ควรเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ

2) บุคลิกภาพของอาจารย์เหมาะสมในการเป็นครู เช่น มีความกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความสนใจที่จะสอนและเป็นกันเอง

2.2.3 การประเมินผล

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ มีทัศนคติในเรื่อง มีวิธีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา และมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเรียนการสอน เมื่อมีการเรียนการสอนไม่ว่าในระดับใดก็ตามจะต้องมีการประเมินผล และการประเมินผลของนักศึกษานั้น สถาบันให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ผู้สอนโดยตรง โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการประเมินผลได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะของวิชา (มุสดี ถาวรกุล, 2531) และแต่ละวิธีก็เหมาะสมที่จะวัดผลการเรียนของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แตกต่างกัน ดังนั้นก็ต้องอยู่ในวินิจฉัยของผู้สอนที่จะต้องพิจารณาหลาย ๆ แง่เพื่อให้ยุติธรรมและเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด และตัวผู้สอนเองก็ได้กระทำในสิ่งเหล่านี้จึงมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก

ส่วนนักศึกษามีทัศนคติด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก นักศึกษาไม่เข้าใจเกณฑ์การประเมิน และไม่พอใจผลการประเมิน เพราะการประเมินผลของบางวิชาไม่เป็นรูปธรรมที่เด่นชัด จึงทำให้เห็นว่าไม่ค่อยยุติธรรมในการประเมินผล ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนควรกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมกับวิชาไว้ล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้เรียนทราบหรืออธิบายรายละเอียดให้ผู้เรียนเข้าใจ (ณรุทธ์ สุทษจิตต์, 2531: 178 อ้างถึงใน พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย, 2531 : 154)

2.3 ด้านสังคม

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่นักศึกษาคบเพื่อนที่ถูกอภัยอาศัย และนักศึกษาปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี อยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจและยอมรับในพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขา ทำให้สบายใจมีความสุข และกลุ่มเพื่อนนี้ยังมีอิทธิพลทำให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นและมีพฤติกรรมไปตามกลุ่มที่เขาอยู่ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2530) และยังสอดคล้องกับสมชาย ชัญชนกุล (2526 : 98) ที่ให้ความเห็นว่าการคบเพื่อนของนักศึกษาแต่ละคนจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ มีความสนใจและมีอุดมคติคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุบผา การีเวท (2528) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนมหาวิทยาลัยรามคำแหงตามทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการเลือกคบเพื่อน นักศึกษาส่วนมากจะเลือกคบเพื่อนที่มีรสนิยมความคิดเห็นและลักษณะนิสัยใจคอที่คล้ายคลึงกัน

2.4 ด้านการเงิน

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านการเงินโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหาร อาจารย์ มีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ในเรื่องการให้ทุนการศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่ขาดแคลน เนื่องจาก ทุนการศึกษาของสถาบันราชภัฏมีจำกัด ในขณะที่นักศึกษามีความต้องการขอทุนการศึกษาจำนวนมาก ผู้บริหารและอาจารย์จึงจำเป็นที่จะต้องจัดหาทุนการศึกษา เพื่อจัดสรรให้นักศึกษาจากแหล่งทุนต่าง ๆ เพื่อจัดสรรให้นักศึกษานอกเหนือจากทุนของสถาบัน ทุนกู้ยืม และการจัดหางานให้นักศึกษาทำตามหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ลี (Lee C. Deighton, 1971 : 513) ในเรื่องการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินที่สถาบันจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษา เช่นการให้ทุนแบบให้เปล่าเพื่อเป็นรางวัลแก่นักศึกษาที่เรียนดี นักศึกษาที่ยากจนและขาดแคลน การให้ความช่วยเหลือเพื่อเป็นเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และการให้ความช่วยเหลือโดยการจ้างงาน

ส่วนนักศึกษามีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากในปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของผู้ปกครองของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาจำนวนมากมีความต้องการทุนการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการศึกษา เช่น ค่าบำรุงการศึกษา ค่าลงทะเบียน ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าหนังสือ ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าเครื่องแต่งกาย (เดือนใจ ชิวภักดี, 2516 : 110-111)

2.5 ด้านกายภาพ

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านกายภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหาร อาจารย์ มีทัศนคติในเรื่องบริเวณสถาบันและอาคารเรียนได้รับการตกแต่งให้เป็นระเบียบสวยงาม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้จากการสังเกตก็อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน เนื่องจากผู้บริหารเห็นความสำคัญทางด้านภูมิสถาปัตยกรรม และปรับเปลี่ยนเรื่องอาคารสถานที่อย่างเป็นรูปธรรม เพราะผู้บริหารเห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีชีวิตอยู่ในสถาบัน เพราะฉะนั้นจึงค่อนข้างจะเน้นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และทางสถาบันได้ปรับปรุงในทุกพื้นที่ให้มีความสะอาด ความสวยงาม (สัมภาษณ์, ศิโรจน์ ผลพันธ์, 2542) การที่สภาพแวดล้อมภายในสถาบันจะสนับสนุนการเรียนของนักศึกษาให้มากที่สุดได้นั้น ต้องเกี่ยวกับการจัดบริเวณ และความงามของบริเวณ ซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร วุฒิบางกูร (2524 : 150-157) ที่กล่าวไว้ว่า หากสถาบันไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้เกิดความงามแล้ว นักศึกษาจะไม่ยินดียินร้ายกับสภาพของสถาบันที่ไม่สวยงาม และนักศึกษาต้องสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมของตนโดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากสถาบันเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้สถาบันจึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้เกิดความสะอาดเรียบร้อย และอาจารย์สามารถรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านนี้ได้เป็นอย่างดีจึงมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก

ส่วนนักศึกษามีทัศนคติในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากในปัจจุบันนี้ผู้บริหารมองเห็นถึงความสำคัญทางด้านความสวยงาม และความสะอาดของบริเวณสถาบันและอาคารเรียน แต่นักศึกษามองเห็นว่าควรปรับปรุงในเรื่องของสื่อการเรียนการสอนมากกว่าความสวยงาม ซึ่งในความเป็นจริงนั้นความสวยงามเป็นการสร้างความสุนทรี ความซาบซึ้ง และเป็นการสร้างระเบียบวินัยของนักศึกษาให้เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว (สัมภาษณ์, วิชัย เทียนน้อย, 2542)

สำหรับทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในเรื่องห้องปฏิบัติการ และเครื่องมือเครื่องใช้มีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา มีโรงอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และจำนวนที่พักรถของนักศึกษามีเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชณี อมรพันธ์ (2523) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พบว่า อุปกรณ์ภายในห้องปฏิบัติการ โดยเฉพาะในวิชาที่มีภาคปฏิบัติที่ต้องอาศัยอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ปฏิบัติทดลองไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มั่นเกียรติ โกศลนริตวิงษ์ (2527) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูในกลุ่มตะวันตก ในทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ที่พบว่า การจัดห้องน้ำห้องส้วม ภายในวิทยาลัยครูน้อยและไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับภาติ วงษ์พานิช (2536) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โครงการการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการเกี่ยวกับ

สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยครูสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่พบว่าห้องน้ำไม่เพียงพอ กับจำนวนนักศึกษา ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เกิดจากจำนวนนักศึกษาแต่ละแห่งมีจำนวนเพิ่ม มากขึ้นทุกปี รวมถึงงบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด จึงทำให้สถาบันขาดความพร้อมในเรื่อง เหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารของสถาบันก็ได้พยายามปรับปรุงในส่วนนี้อยู่แล้ว (สัมภาษณ์, เปรื่อง กิจรัตน์กร, 2542)

3. เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาจำแนกตามรายด้านและสถาบัน

1. ด้านองค์กร

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏ ชนบุรี และสถาบันราชภัฏพระนคร มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านองค์กรโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีการรับรู้ในเรื่องระบบการบริหาร กฎระเบียบ ของสถาบันได้ตรงกัน แต่ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคาดหวังสูงและต้องการให้ การบริหาร มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงมองเห็นว่า สภาพแวดล้อมด้านองค์กรอยู่ใน ระดับปานกลาง

สำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านองค์กร โดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารและอาจารย์ มีทัศนะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่วางแผนการดำเนินงาน นโยบาย จัดสรร งบประมาณต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บัวย อึ้งภากรณ์ (2517) ที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่ศึกษา เพราะกลุ่มผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการดำเนินงานนโยบายตลอดจนจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สำหรับอาจารย์มีการรับรู้ที่ดีกว่านักศึกษา เนื่องจาก อาจารย์เป็นคนกลาง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการประสานระหว่างระบบบริหารกับนักศึกษา การมอง ภาพรวมของการบริหารในสายตาของอาจารย์จึงใกล้เคียงกับความเป็นจริง ต่างจากนักศึกษาซึ่ง มองเห็นระบบการบริหารอย่างคร่าว ๆ เท่านั้น

ส่วนผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต และ สถาบัน ราชภัฏสวนสุนันทา มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีทัศนะ อยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์และนักศึกษายู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ระบบการบริหารงาน ของสถาบันราชภัฏนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการซึ่งเป็นคณาจารย์ส่วนหนึ่งและผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอก ดังนั้น การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารของอาจารย์และนักศึกษาก็จะไม่เพียงพอ

2. ด้านการเรียนการสอน

2.1 หลักสูตร

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรของสถาบันราชภัฏยังไม่เป็นที่พึงพอใจ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรของสถาบันราชภัฏเป็นหลักสูตร คือ หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การเรียนการสอนคล้ายกัน เนื้อหาของหลักสูตรมีมากเกินไป ส่วนใหญ่นักศึกษาไม่มีโอกาสเลือกเรียนวิชาเรียนที่ชอบและสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโสภณ ชูพิกุลชัย (2520 : 5) พบว่านักศึกษาไม่มีโอกาสเลือกเรียนวิชาที่ชอบและสนใจเพราะส่วนใหญ่หลักสูตรจะกำหนดตายตัวให้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 32-35) ที่กล่าวว่าในรายละเอียดของหลักสูตรยังพบว่า เนื้อหาของหลักสูตรมีมากเกินไป ทำให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัย

ส่วนผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับหลักสูตรโดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารและอาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก เป็นสถาบันที่มีโอกาสร่วมในการจัดร่างหลักสูตรค่อนข้างมาก ทำให้ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นเรื่องหลักสูตรอยู่ในระดับมาก แต่นักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ดังนั้นนักศึกษาจึงมีทัศนะอยู่ในระดับปานกลางทุกสถาบัน

2.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารและอาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมาก แต่นักศึกษามีทัศนะในระดับปานกลาง เนื่องจากอาจารย์เป็นผู้มีบทบาทในการสอนเป็นอย่างมาก และอาจารย์ส่วนใหญ่ก็มีความตั้งใจที่จะสอนนักศึกษาทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาเข้าใจและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามเมื่อมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ Bloom (1976) ที่ว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อาจารย์ต้องมีความพร้อมในด้านเนื้อหาและเทคนิควิธีเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องและน่าสนใจ อาจารย์จึงมีทัศนะอยู่ในระดับมาก ในส่วนของผู้บริหารก็มโนนโยบายในการสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถาบัน และได้พยายามจัดสภาพการเรียนการสอนให้เอื้อต่อนักศึกษาอยู่แล้ว จึงมีทัศนะอยู่ในระดับมาก

สำหรับผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี มีทัศนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความเข้าใจตรงกัน และมีความคาดหวังสูงเกี่ยวกับการเรียนการสอน จึงมองภาพรวมที่อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 การประเมินผล

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับการประเมินผลโดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารและอาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเรียนการสอนนั้น สถาบันให้อยู่ในดุลพินิจของอาจารย์ผู้สอนโดยตรง ซึ่งอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการประเมินผลเพื่อให้อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิชา ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการประเมินผลให้เหมาะสมกับลักษณะของวิชาเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด (สัมภาษณ์, ดิลกบุญเรืองรอด, 2542) ส่วนนักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักศึกษาไม่เข้าใจเกณฑ์การประเมิน และส่วนหนึ่งเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลของอาจารย์แตกต่างกัน เช่น การออกข้อสอบและการวัดประเมินผล ซึ่งสถาบันให้อยู่ในดุลพินิจของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาจึงมองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการประเมินผลโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก สถาบันราชภัฏธนบุรีมีการเรียนการสอนระบบทางไกล ทำให้การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักศึกษากับอาจารย์มีน้อย ประกอบกับผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษามีความคาดหวังสูง จึงมองภาพรวมเกี่ยวกับการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านสังคม

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากว่าผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษามีการรับรู้ตรงกันว่านักศึกษาใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาดังนั้น นักศึกษาภายในสถาบันมีการรวมกลุ่มกัน มีการสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม มีการช่วยเหลือกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย ธีชญานกุล (2526:98) ที่กล่าวว่าเมื่อนักศึกษามีการคบเพื่อน นักศึกษาจะเข้าร่วมกลุ่มกัน มีการสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่มและมีการทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้สถาบันได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะและสร้างความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนให้กับนักศึกษา โดยเป็นรูปแบบของชมรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ และจากการที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับอายุใกล้เคียงกันและมาจากสภาพแวดล้อมภูมิภาคเดียวกัน นักศึกษาจึง

สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาจึงมองภาพรวมว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน และอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคาดหวังไว้สูงว่าความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนของนักศึกษาน่าจะมีมากกว่านี้ เนื่องจากว่าสถาบันราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่มีบริเวณน้อย การพบปะและการรวมกลุ่มกันเองของนักศึกษาน่าจะมีได้มากกว่าที่เป็นอยู่ อาจารย์และนักศึกษา จึงมองภาพรวมว่าอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการเงิน

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเงินโดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหาร มีทัศนะอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่จัดการได้มาซึ่งทุนต่าง ๆ โดยสถาบันจะมีทุนการศึกษาที่ได้จากมูลนิธิและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นทุนแบบให้เปล่า ทุนกู้ยืมและการจัดหางานให้นักศึกษาทำตามหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถาบัน และสอดคล้องกับความเห็นของ ลี (Lee C. Deighton, 1971 : 513) ในเรื่องการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินที่สถาบันจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษา เช่นการให้ทุนแบบให้เปล่าเพื่อเป็นรางวัลแก่นักศึกษาที่เรียนดี นักศึกษาที่ยากจน และขาดแคลน การให้ความช่วยเหลือเพื่อเป็นเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และการให้ความช่วยเหลือโดยการจ้างงาน ซึ่งผู้บริหารได้กระทำอย่างเต็มที่มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา ผู้บริหารจึงมีทัศนะอยู่ในระดับมาก สำหรับอาจารย์เป็นผู้ที่ได้สัมผัสกับนักศึกษาโดยตรง จึงเห็นถึงการชำระค่าลงทะเบียนที่ล่าช้าหรือเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนไม่พร้อม จึงมองเห็นว่า ทุนที่มีอยู่ภายในสถาบันยังไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษา ส่วนนักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่าปัจจุบันนี้มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของผู้ปกครองของนักศึกษาทำให้นักศึกษาจำนวนมากมีความต้องการทุนการศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นกับการศึกษาจึงทำให้ทุนที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา จึงมองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี และสถาบันราชภัฏพระนคร มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเงินโดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากการหาทุนผู้บริหารได้กระทำอย่างเต็มที่แล้วแต่สัดส่วนการรับนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นและการรายงานถึงการชำระค่าลงทะเบียนของนักศึกษา การขอผ่อนผันการลงทะเบียน ผู้บริหารจึงเห็นว่าถึงแม้จะมีการระดมทุนก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ ผู้บริหารจึงมีทัศนะในระดับปานกลาง

ส่วนทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเงินโดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารและอาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมาก แต่นักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่าผู้บริหารได้จัดหาทุนต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารก็พยายามทำอย่างเต็มที่มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา อาจารย์ภายในสถาบันได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนทุนที่มีอยู่ภายในสถาบันที่มีอยู่มากพอสมควรและมีอยู่หลายรูปแบบดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่ไม่ใช่ภาคบังคับ ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องมีการช่วยตัวเองส่วนหนึ่ง ผู้บริหาร และอาจารย์จึงมีทัศนะอยู่ในระดับมาก (สัมภาษณ์, เป็รื่อง กิจรัตน์ภร และสันต์ธรรมบำรุง, 2542)

5. ด้านกายภาพ

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านกายภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีการรับรู้และเข้าใจตรงกันถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ แต่ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคาดหวังสูงและต้องการให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับลักษณะและสภาพของอาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น ในทุก ๆ ด้าน เช่น บริเวณสถาบัน ห้องเรียน สื่ออุปกรณ์การสอนต่าง ๆ สถานที่พักผ่อนของนักศึกษา เพื่อเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาจึงมองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านกายภาพโดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีทัศนะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่า ผู้บริหารเห็นว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับลักษณะและสภาพของอาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร ห้องน้ำ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบัน ทางสถาบันก็พยายามที่จะจัดให้เอื้อต่อนักศึกษาอยู่แล้ว และในสภาพปัจจุบันจะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากผู้บริหารมองเห็นถึงความสำคัญทางด้านกายภาพที่ต้องสะอาด ร่มรื่น สะดวก ในการใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร วรุตบางกูร (2524: 150-157) ที่กล่าวว่า สถาบันควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้เกิดความสะอาดเรียบร้อย เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมต่อการเรียนรู้ และการพัฒนานักศึกษาได้นั้นนับเป็นการช่วยให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2518: 44-45) ผู้บริหารจึงมีทัศนะอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในเรื่อง การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยหลักของการจัดการศึกษาก็คือ หลักสูตร ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นตัวกำหนดกระบวนการและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของสถาบัน ดังนั้น สถาบันจึงควรมีประเมินหลักสูตร เป็นระยะและต่อเนื่อง ตามเวลาที่เหมาะสม เช่น ทุกปีการศึกษา หรืออย่างน้อยทุก ๆ 4 ปี เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน เนื้อหาของหลักสูตรมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และมีความซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชาหรือไม่เพียงพอ รวมทั้งเพื่อดูว่า บัณฑิตที่ผลิตออกไปนั้น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความสามารถจากที่ได้ศึกษามากน้อยเพียงใด ควรมีการปรับปรุงหรือยกเลิกวิชาใด

2. ควรมีการปรับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ เนื่องจากโดยทั่วไป จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่สอนนักศึกษาโดยวิธีบรรยายเป็นหลัก ดังนั้นจึงควรมีการปรับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ให้เป็นการสอนแนวใหม่ เป็นเชิงรุก โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่นักศึกษามีบทบาทในการเรียนการสอน ผูกคิดวิเคราะห์ ผูกคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดเป็นโครงการ เช่น โครงการพัฒนาการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏแนวใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 24

3. จากการศึกษาสภาพแวดล้อมด้านกายภาพพบว่า จำนวนที่นั่งและที่พักผ่อนของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ดังนั้นสถาบันควรเพิ่มจำนวนที่นั่งทำงาน และที่พักผ่อนของนักศึกษาให้เพียงพอและอยู่ในสภาพที่แข็งแรง สะอาด ในบริเวณอาคารเรียนและตามร่มไม้ต่าง ๆ สำหรับบางสถาบันที่มีพื้นที่ใช้สอยจำกัด สถาบันควรจัดให้มีห้องพิเศษให้นักศึกษาเข้าไปนั่งทำงานโดยเฉพาะ หากสถาบันจัดให้แก่นักศึกษาได้ ก็จะเป็นการช่วยให้นักศึกษาเกิดความสะดวกสบาย และเป็นการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และการพัฒนาการอื่น ๆ ก็จะตามมา

4. ควรจัดหาแหล่งทุนเพิ่ม เพื่อบริการนักศึกษาให้มากขึ้น เพราะนักศึกษาของสถาบันราชภัฏ มีความต้องการทุนการศึกษาเป็นจำนวนมาก และควรมีระบบการจัดการที่ดี เพื่อที่จะได้จัดสรรทุนให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลน นักศึกษาที่มีความต้องการอย่างทั่วถึง และตรงกับจุดมุ่งหมายของทุนแต่ละประเภท

5. สถาบันควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้นักศึกษารู้จักตนเองมากขึ้น และยังทำให้ได้รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจากผลการวิจัยพบว่า การคบเพื่อนของนักศึกษา ส่วนใหญ่

จะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้องอาศัยอยู่ในระดับมาก สถาบันควรเห็นความสำคัญและมีการจัดโครงการ
แนะแนวเกี่ยวกับการใช้ชีวิตภายในสถาบัน และการเลือกคบเพื่อนของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในโอกาสต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเฉพาะโดยแยกแต่ละคณะวิชา เพื่อผลการวิจัยจะทำให้มองเห็น
ถึงข้อสรุปได้อย่างชัดเจน
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบัน
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร อาจารย์
และระดับชั้นปีของนักศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย